

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Sind (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Sind", i Knudsen, Jakob: *Sind*, udg. af Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 220. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj02val-shoot-idm140237360526592/facsimile.pdf> (tilgået 24. september 2021)

Anvendt udgave: Sind

forstehånds viden om sindets potentialer plus et skarpt blik for det påtagede og søgte ruster ham desuden til at være kritisk over for religiøse og andre eksaltationer, over for konventionelt trosliv og over for 'fromhed' eller ideologisk liv, der har forfængelighed eller magtlyst som mere eller mindre skjult drivkraft.

Romanens Per Hjørnsted er en antiautoritær kristen. Han er en from mand, men anerkender ingen andre religiøse overinstanser end sin indre erfaring – sit liv med 'Or-det', dvs. trosbekendelsen – og afviser derfor både Luthers Katekismus og Bibelen som moralsk rettesnor. Pers trosliv svarer til den venstregrundtvigianske – og Knudsens – trosopfattelse. Venstregrundtvigianerne betragtede ligesom Grundtvig selv trosbekendelsen som kirkens bærende element og afviste den højregrundtvigianske insisteren på bibelæsning som udvendighed (jf. s. 36 og 145). – Per lader sig vejlede af *Hjerets af Gud betingede Indskydelser (udk.)* og opfatter desuden, til almindelig rørskab for sognet og beskæmmelse for Anders, sine drømme som handlingsanvisende: 'Naar man lever Dag og Nat med Or-det, saa skal man lægge Mærke til, hvad der skyder sig op i Sindet baade Nat og Dag'.

Anders er ikke begejstret for den gamles drømmetydning, men kan tilslutte sig den autoritetsløse tro, som kun overbevises af det personligt erfarede. For Anders bliver Gud den magt i ham, der giver ham energi til at følge et indre krav – inspiration med andre ord. Gud er også nærværende i de oplevelser af åbenhed og klar-syn, som erotisk kærlighed og fællesskab formidler i ham. Den Gud, der er tale om i *Sind*, synes mere og mere at blive en instans i Anders end *uden for* ham – fromhedslivet er i færd med at løse sig fra den kirkelige konvention, men ikke nødvendigvis fra den religiøse tradition i dybere og mere rummelig forstand.

Som 14-årig har han en samtale med en skråsikler seminarist om asiatiske religioner, idet Anders anfægtes af, at 'der var saadan en urimelig Masse Mennesker paa Jorden, der ikke var Kristne. Og nu var han stærkt religiøst ængstet i Forvejen.' Seminaristen bliver forjamsket og kan ikke give Anders noget tilfredsstillende svar, da Anders spørger ham om, hvordan man kan vide, at kristendommen er den rette religion. Manglen på bevis herfor gør Anders endnu mere forpint af tvivl.¹⁰ Men i *udk.* omtaler Knudsen dren-